

Van de ca. 200 Nederlandse kustvaarders die in Engeland hun nieuwe thuishaven kregen, werden er eind mei '40, toen de evacuatie van de Britse en Franse troepen uit Duinkerken georganiseerd werd, 40 door de *Navy* gevorderd om onder Brits commando bij die evacuatie te helpen; zij brachten ca. drie-en-twintigduizend militairen naar Engeland over en vervolgens uit Le Havre, bij welke evacuerings-actie nog eens 11 Nederlandse kustvaarders ingezet werden, een onbekend aantal. Zes schepen gingen verloren. Van de resterende werden er 15 gebruikt als 'balloon barrage vessels': zij lagen voor de belangrijkste Engelse havens voor anker en hadden dan een grote sperballon opgelaten; de kabels van die sperballonnen vormden een bescherming tegen Duitse vliegtuigen.

Veruit de meeste van de Nederlandse kustvaarders hebben de nuttige functie uitgeoefend die in de naam van hun groep tot uiting komt: zij beoefenden in de wateren rond Engeland de kustvaart¹ en leverden, dat doende, een onmisbare bijdrage tot het Engelse transportwezen dat, mede doordat de spoorwegen overbelast waren, de kustvaarders niet missen kon. De *coasters*, vaak bevaren door een kapitein-eigenaar (meestal waren dat Groningers), behoefden niet zo beducht te zijn voor Duitse *U-Boote*, maar de vliegtuigen van de *Luftwaffe* vormden al in '40 een reëel gevaar.

De eerste *coaster* die dat te merken kreeg, was de 'Omlandia' die begin augustus '40 bezuiden Wight deel uitmaakte van een convooi van zes kustvaartuigen.² Het convooi werd door twaalf Duitse jachtbommenwerpers aangevallen – de 'Omlandia' begon meteen te schieten met een mitrailleur die door de kapitein, C. V. Posthumus, bediend werd. Deze wist, terwijl de Duitse bommen fonteinen van water om zijn schip deden opspuiten en Duitse mitrailleurkogels het dek troffen, een van de aanvallende vliegtuigen te raken, dat, wellicht ook van de andere schepen af getroffen, in zee stortte. Vier van de jachtbommenwerpers deden vervolgens een geconcentreerde aanval op de 'Omlandia' die door een bom getroffen werd waarvan een scherf bij de kapitein een van zijn benen onder de knie afsloeg. Hij kroop naar het stuurhuis en werd er met een paar lakens verbonden. Het schip ging slagzij maken, besloten werd het te verlaten, maar een van de twee reddingsloepen werd bij het vieren met mitrailleurkogels doorzeefd – de tweede kreeg men te water, maar toen de zeven inzittenden, onder wie Posthumus en nog twee gewonden, op enige afstand van de 'Omlandia' waren, constateerden zij dat ook die tweede sloep talrijke kogelgaten telde

¹ Enkele schepen deden dat op de Afrikaanse west- en van eind '43 af op de Afrikaanse noordkust. ² Wij volgen het relaas dat van Limburg Stirum opgenomen heeft in *Varen in oorlogstijd*, p. 52-53.